

SPRÅKNÄMNDEN FÖR FINLÄNSKA TECKENSPRÅK – det 75:e mötet

Tid tisdagen den 19 maj 2020 kl. 9.20–12.12

Plats distansmöte med Zoom

Närvarande:

medlemmar	Alf Ekström	
	Jarkko Keränen	
	Sanna Paasonen	kl. 9–10.40
	Taina Petäjäinen	kl. 10–12.05
	Juhana Salonen	ordförande
	Mikaela Tillander	
	Elina Tapio	
sekreterare	Maria Andersson-Koski	
	Leena Savolainen	
gäster	Päivi Mäntylä	Finlands Dövas Förbund rf
	Janne Kankkonen	Finlands Dövas Förbund rf
	Tomas Uusimäki	Finlands Dövas Förbund rf

Frånvarande:

medlem Mari Virtanen

PROTOKOLL

§ 1 Mötet öppnas

Ordföranden öppnade mötet kl. 9.20.

§ 2 Mötets laglighet och beslutsföret

Ordföranden konstaterade att mötet var lagenligt sammankallat och beslutsfört.

§ 3 Mötets föredragningslista

Till övriga ärenden tillades tre nya punkter. På begäran av Sanna Paasonen beslöt vi att behandla punkt 9b före kl. 11. För övrigt godkändes föredragningslistan utan ändringar.

§ 4 Justering av föregående mötesprotokoll

Det finska protokollet från 17.3.2020 godkändes med små justeringar. Det svenska protokollet från samma möte godkändes utan kommentarer.

Bland skrivna protokoll som justerats per e-post godkändes det svenska protokollet från 9.10.2019 utan justeringar. Det finska protokollet från 18.11.2019 godkändes efter en korrigeringsavett stavfel och det svenska protokollet från samma möte godkändes med en liten justering.

Protokollen för mötena 59–72 har justerats per e-post eller Whatsapp. I protokollen har enbart enstaka fel noterats och dessa korrigeras genom videoklipp som sammanfogas med respektive protokoll. Tomas Uusimäki och Päivi Mäntylä gör korrigeringsarna och översätter protokollen som saknas (möte 70, 73 och 74) till finskt teckenspråk före sommaresemestern.

Beslut 1: Kommentarer om formen för de tecknade protokollen beslöt vi att återkomma till under hösten eller vid en senare tidpunkt då nämnden fysiskt kan träffas igen.

§ 5 Val av person som gör det teckenspråkiga mötesreferatet

Jarkko Keränen valdes att teckna det teckenspråkiga mötesreferatet.

§ 6 Utlåtande om antecknandet av flera språk i befolkningsdatasystemet

På mötet 17.3.2020 beslöt nämnden att skriva ett gemensamt utlåtande med Finlands Dövas Förbund om förslaget att anteckna flera språk i befolkningsdatasystemet (se § 7 d, beslut 6). Efter att ha bekantat sig med förbundets utlåtandeutkast, samt andra utlåtanden som skickats till Justitieministeriet, föreslog ändå sekreterarna att Teckenspråksnämnden trots allt ska överväga att skriva ett eget utlåtande.

Beslut 2: Teckenspråksnämnden skriver ett eget utlåtande. Nämndmedlemmar kommenterar frågan per Whatsapp senast söndag 24.5, varpå sekreterarna sammanställer synpunkterna i textform och sänder in utlåtandet senast 31.5.2020.

§ 7 FPA:s nya riktlinjer för döva tolkar

I samband med upphandlingen av tolkservicen har FPA tydligt meddelat att servicen inte omfattar relätolkning, vilket innebär ett negativt besked för såväl tolkanvändare som för döva tolkar. Teckenspråksnämnden har reagerat på FPA:s meddelande och skrivit ett ställningstagande som sändes till FPA på både finska och svenska fredagen den 15 maj 2020.

Nämnden beslöt att informera om ställningstagandet genom att publicera en nyhet på Finlands Dövas Förbunds webbsida, som nämndmedlemmarna sedan kan sprida vidare på sociala medier och andra tänkbara kanaler. Mikaela Tillander meddelade också att hon gärna lyfter fram ärendet i Yles teckenspråkiga nyheter.

Beslut 3: Juhana Salonen gör ett teckenspråkigt sammandrag av ställningstagandet som publiceras som en nyhet på Finlands Dövas Förbunds webbsida. Det skrivna ställningstagandet publiceras på två språk på Teckenspråksnämndens webbsida.

§ 8 Familjers möjlighet att välja teckenspråk som ett av språken för sina döva barn

Teckenspråksnämnden har under flera tillfällen diskuterat familjers faktiska möjligheter att erbjuda teckenspråk som ett av språken till sina döva barn. Under mötet diskuterade vi vilken roll Teckenspråksnämnden ska ha för att framöver främja tillgången på teckenspråk.

I diskussionen aktualiserades huvudsakligen tre frågor:

1) *Finlands Dövas Förbunds planer på ett möte mellan föreningar i hörselbranschen är lagda på is. Hur ser Teckenspråksnämnden på arrangemanget av ett framtida möte?*

Beslut 4: Teckenspråksnämnden följer situationen och hoppas på att mötet äger rum då det igen är möjligt att ordna större sammankomster. Nämnden understöder också Pirkko Selin-Grönlunds (Finlands Dövas Förbund) förslag om att mötet arrangeras av en neutral part, som exempelvis Barnombudsmannen eller Justitieministeriet.

2) *Vilken information har föräldrar till döva barn de facto tillgång till? Och vad kan Teckenspråksnämnden göra för att främja tillgången på korrekt information om teckenspråk och dövhet?*

Vi diskuterade att många föräldrar sannolikt använder sig av Google för att söka information om dövhet och hörselnedsättning. Flertalet sökträffar närmar sig sannolikt dövhet ur ett handikapperspektiv utan att nämnvärt omfatta teckenspråk eller dövkultur. Vi tog också upp Wikipedia-artiklar som ett sätt att ge korrekt information som når ut på bred front. I sin verksamhetsplan har språkrådgivarna vid Finlands Dövas Förbund därtill lyft fram Wikipedia som en viktig informationskanal för att öka medvetenheten om vårt lands teckenspråk. I diskussionen framkommer det att Tommi Jantunen (Jyväskylä universitet) i ett tidigare skede också haft en idé om att ordna en Wikipedia-workshop för att skriva grundläggande artiklar om teckenspråk och dövhet.

Beslut 5: Juhana Salonen kontaktar Tommi Jantunen och frågar om hur planerna på att ordna en Wikipedia-workshop ser ut. Nämnden stöder varmt idén om Wikipedia-artiklar men har inte resurser att själva framställa material.

3) *Hur ser situationen i olika kommuner faktiskt ut? I vilken utsträckning beviljas undervisning i teckenspråk och när beviljas till exempel enbart undervisning i tecken som stöd?*

En utmaning då språktillgången diskuteras är att det saknas samlad information om vilka beslut som ges om undervisning i teckenspråk. Finns det exempelvis kommuner som enbart skriver beslut om tecken som stöd eller kanske inte något beslut alls? Ett första steg skulle därför vara att kartlägga situationen i olika kommuner. I diskussionen dyker det upp en idé om att informationen eventuellt kunde samlas in i samband med tolkstuderandes examensarbeten.

§ 9 Övriga ärenden

a) Frågan om forskningsansvar för finlandssvenskt teckenspråk

I april 2020 sammankallade Undervisnings- och kulturministeriet alla berörda parter (Helsingfors universitet, Jyväskylä universitet, Finlands Dövas Förbund, Finlandssvenska teckenspråkiga rf) till ett distansmöte. Inför mötet hade ministeriet bitt berörda parter ge ett gemensamt förslag på hur ansvarsfrågan skulle lösas. Att ge ett gemensamt förslag fann de berörda parterna omöjligt och alla lämnade in separata förslag till ministeriet. Ministeriet har meddelat att de fattar beslut om ärendet senast i juni.

b) Situationen för döva invandrare

På Sanna Paasonens initiativ tog nämnden upp situationen för döva invandrare till diskussion. Döva invandrare befinner sig ofta i en mycket utsatt position då de kommer till Finland och ännu inte behärskar vårt lands tecknade eller talade språk. Det finns heller ingen bestämd plan för hur de ska integreras utan olika kommuner följer mycket olika praxis. Överlag finns det en stor ovetskap om hurdan stöd och hurdan språkundervisning döva invandrare och deras familjer faktiskt behöver. Olika myndigheter har också olika uppfattning om hur de döva invandrararnas språkliga rättigheter ska tillgodoses i praktiken.

Jarkko Keränen tillägger att en faktor som ytterligare försvårar situationen är de talade språkens dominerande status, också i samband med integration. Teckenspråk nämns till exempel inte överhuvudtaget i Lagen om främjande av integration 1386/2010. I allmänhet finns det också lite information om situationen för döva invandrare i Finland. Ett examensarbete har skrivits om ämnet 2010 ([Pynnönen: Kuuron maahanmuuttajan kotoutumispolku – kotouttamistyön nykytila ja kehitysnäkymät](#)).

Elina Tapio inflikar att Nina Sivunen för närvarande skriver sin doktorsavhandling om döva asylsökande i Finland. Avhandlingen består av tre artiklar varav två redan är godkända. I den andra artikeln granskar Sivunen, tillsammans med Tapio, hur interaktionen med asylsökandena fungerar innan de behärskar finskt eller finlandssvenskt teckenspråk.

I samband med diskussionen framkommer det också att Finlands Dövas Förbund 2015 ordnat ett seminarium som behandlat döva invandrare. Ingen i Teckenspråksnämnden har dock kännedom om vad som hänt efter seminariet.

Beslut 6: Teckenspråksnämnden kontaktar Finlands Dövas Förbund och frågar hur situationen för döva invandrare har följts upp efter 2015 samt uttrycker sin oro för gruppen i fråga.

c) Teckenetymologi

Jarkko Keränen lyfte fram att han noterat att kunskapen om tecknens ursprung minskar med tiden och att det därför skulle vara viktigt med etymologisk dokumentation.

Teckenspråksnämnden konstaterar att det bedrivits lite etymologisk forskning om teckenspråken i Finland, men att ett exempel utgör Päivi Rainòs doktorsavhandling från 2004 där hon studerar ursprunget bakom teckennamn med hjälp av intervjuer. I Finlands Dövas Förbunds ordboksarbete har man också smakat lite på etymologiskt arbete genom att arrangera workshoppar där man diskuterar betydelsen av odefinierade tecken som finns

dokumenterade av David Fredrik Hirn. I Sverige har mer ingående forskning om teckenetymologi bedrivits av Tomas Hedberg.

Teckenspråksnämnden konstaterade att ämnet är viktigt och att nämnden hoppas att någon forskare eller forskargrupp skulle ta sig an etymologisk forskning innan tecknens ursprung blir än mer avlägsna.

d) Utbildningsstyrelsens teckenspråkiga undervisningsmaterial

Till mötet 17.3.2020 hade Teckenspråksnämnden bjudit in Irja Seilola och Annika Aalto för att berätta om ”Teckenspråkigt material i grundutbildningen”. På grund av coronapandemin ställdes besöket in både i mars och i maj och diskussionen flyttades till hösten.

§ 10 Meddelanden

- a) Nordplus har beviljat Nordiska teckenspråksnätverket 50 817 € för projektet Nordisk TegnTube. Projektets målsättning är att producera information om teckenspråken i Norden, samt utbilda två unga personer per nordiskt teckenspråk för att fungera som nordiska “teckenspråksambassadörer”. Projektet genomförs i juni 2020 till juli 2021.
- b) Dövas riksomfattande kulturdagar i Joensuu 5–7.6.2020 är inställda p.g.a. corona-epidemin.
- c) Norges regering har (12.5.2020) gett ett [förslag på en ny språklag](#). I den nya språklagen ges norskt teckenspråk status som nationellt teckenspråk. Lagen ska också trygga att myndigheter främjar användningen av norskt teckenspråk.

§ 11 Följande möte

Sekreterarna skickar en Doodle-förfrågan angående tidpunkterna för höstens möten.

§ 12 Mötet avslutas

Ordföranden avslutade mötet kl. 12.12.

Vid protokollet

Justerat av

Maria Andersson-Koski

Juhana Salonen

Sekreterare

Ordförande